

HRVATSKI glasnik

Godina XVIII, broj 9

28. veljače 2008.

cijena 100 Ft

Foto: Branka Pavić-Blažetin

Trenutak svečane predaje maturalnih vrpca,
15. veljače, u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krleža

Komentar

Preko interneta na skupštini

Zahvaljujući Croatici, u svom sam domu mogla pratiti HDS-ovu sjednicu, no tehnika još nije savršena jer često nestane ili je ton tih. Odista je vrlo dobra zamisao da na taj način mogu stići informacije u kuću Hrvata, naravno, onima koji se koriste internetom i koji su zainteresirani.

I to je način čime naša krovna organizacija pokušava udovoljiti načelima demokracije, gdje informiranje o unutrašnjim događanjima, kretanjima i problemima dostupno je javnosti. Čini mi se da većina zastupnika pripremljeno stiže na sjednice, shvaća i prati nit tema, vođenje sjednice odista je dinamično, dosta su konkretizirane teme. Naravno, dok ima mnogo dnevnih točaka, ne može se potanko ulaziti u pojedine probleme, vjerojatno je to zadatak pojedinih odbora. Treba pohvaliti dobro ozračje sjednice; uvijek se zadržalo kod teme, ponašanje zastupnika također je korektno, sve su primjedbe poslušane, uvažene, glasovalo se o njima prema demokratskim načelima. Možda bi naš mali «parlament» mogao biti uzor našem velikom. Rad u Skupštini ipak mnogim našim ljudima je nepoznat. Na terenu nekoliko ljudi znaju za državnu samoupravu (većinom hrvatski intelektualci), ali mnogi pojma nemaju da uopće postoji takva organizacija. Možda bi način informiranja trebalo pronaći i preko drugih kanala, osim medija, tj. raditi na promidžbi organizacije.

Čini mi se da je to i započelo kada je izglasovana potpora za natječaje koja iznosi deset milijuna forinti, pokušavajući dokazati time da je manjina odista važna krovnoj organizaciji, samo mi se čini da se ipak potkrala greška, a tu mislim na to da se isključuju manjinske samouprave koje nisu predale molbu za diferenciranu potporu. Je li u tom slučaju savjest državne samouprave čista? Je li navrijeme obavijestila mjesne samouprave o rješavanju tog problema, nakon što je objavljena uredba? Je li se koristila internetom, telefonom kako bi izvijestila mjesne manjinske samouprave o tome što je stav HDS-a u svezi s tim pitanjem ili savjetovala na koji način da postupaju mjesne manjinske samouprave? Mnogi su različito tumačili razdoblje dosadašnjeg djelovanja manjinske samouprave, pogotovo oni u čijim je mjestima dosada ona zajedno djelovala s mjesnom samoupravom. Većinom savjet je potražen od mjesnog bilježnika, koji je zadužen pomoći u pravnim pitanjima. Ako se bilježniku nije dalo time baviti, ili je i on bio neiskusn, rekao je da nema smisla ispuniti molbu. Baš kada su uskraćene manjinske samouprave, onda ih uskraćuje i krovna organizacija? Kako bi lijepo bilo da jedanput stoji i iza slabijih, neiskusnijih, da i oni osjećaju podršku svojih. Kadšto vrlo mnogo znači samo znak pažnje, odnosno da se netko brine o manjem, slabijem. Kako bi lijepo bilo da oni koji se osjećaju u boljem položaju, misle pomalo i na one koji još trebaju pomoć. No to se tako ne spominje u demokraciji, to su samo možda načela jednakosti prava ili humanosti.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Dok je ministar vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske Gordan Jandroković boravio u Budimpešti na jednom od svojih prvih službenih putova u inozemstvu nakon imenovanja, stotine huligana bacalo je kamenje, baklje i molotovljeve koktele na američko i hrvatsko veleposlanstvo u Beogradu, nakon prosvjeda koje su organizirali srbijanska vlada

i parlament u znak protesta protiv proglašenja neovisnosti Kosova. Kosovo je tema dana međudržavnih susreta koji se odvijaju ovih dana, tako i onoga koji se prošloga tjedna dogodio u Budimpešti. Stabilnost prostora jugoistočne Europe imat će itekakve utjecaje na razvoj gospodarstava zemalja regije kao i njihova uključivanja u europrocesu i integracije. Kosovo je 17. veljače jednostrano proglasilo neovisnost, koju su priznale Sjedinjene Američke Države, Francuska, Velika Britanija i mnoge članice Europske unije. Rusija prijeti preko Ujedinjenih naroda, a srbijanska vlada i parlament prosvjeduju protiv proglašenja neovisnosti Kosova naglašavajući da će Kosovo ostati srpsko. Koštunica poziva Ameriku da povuče odluku o priznanju Kosova i time uspostavi vladavinu međunarodnih pravnih normi, u suprotnom će kriza biti produbljena, a kao takva prijeti miru i stabilnosti ne samo Balkana. Mađarska i Hrvatska čekaju iako su najavile kako će i one priznati Kosovo kada to učini većina

država međunarodne zajednice. Stravična ozljeda Eduarda Da Silve zgranula je nogometni svijet, a nas Hrvate posebice. Hrvatski reprezentativac i bivši igrač Dinama stradao je u trećoj minuti utakmice 27. kola Premier lige između Birmingham Cityja i Arsenala. Branič domaće momčadi Martin Taylor ubilačkim startom, donom izravno je nasrnuo na Da Silvinu lijevu

potkoljenu koji je ostao ležati na terenu. Čak i ako sve bude u najboljem mogućem redu, Da Silva vjerojatno neće igrati sljedećih šest mjeseci, tako ni na Europskom prvenstvu u sastavu hrvatske reprezentacije.

Jučer je u svečanom okvirima otvoren VI. Festival manjinskih kazališta u budimpeštanskoj Thálii. Na ovogodišnjem Festivalu manjinskih kazališta predstaviti će se 11 nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj kroza svoju kazališnu produkciju: Armeni, Bugari, Grci, Hrvati, Nijemci, Romi, Rumunji, Slovaci, Slovenci, Srbi i Ukrajinci, s 21 kazališnom produkcijom na 11 jezika i na mađarskom jeziku, odnosno u mađarskom prijevodu. Potporu održavanju Festivala daje, od njegovih početaka 1995. godine, Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Hrvatsko kazalište iz Pečuha svoj nastup na Festivalu imat će 1. ožujka u Thálii, s početkom u 17 sati, a predstaviti će se s predstavom Sprovod u Theresienburgu.

Branka Pavić-Blažetin

Za vrijeme boravka u Budimpešti, 21. veljače, ministar vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, Gordan Jandroković u veleposlanstvu Republike Hrvatske sastao se s čelništvom Skupštine HDS-a

Aktualno

Strateško partnerstvo Zagreba i Budimpešte

Hrvatski ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković 21. veljače boravio je u jednodnevnom radnom posjetu u Budimpešti tijekom kojega je razgovarao s najvišim mađarskim dužnosnicima, premijerom Vlade Ferencom Gyurcsányem, predsjednicom Parlamenta Katalin Szili i ministricom vanjskih poslova Kingom Göncz, a nakratko se u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti zadržao i u razgovorima s dužnosnicima HDS-a na čelu s predsjednikom Mišom Heppom.

Hrvatsko izaslanstvo na čelu s ministrom Jandrokovićem najprije je vodilo razgovore s premijerom Vlade Republike Mađarske Ferencom Gyurcsányem. Razgovaralo se o jačanju bilateralne suradnje te suradnje Hrvatske i Mađarske na putu Hrvatske prema Europskoj uniji, te o regionalnim pitanjima.

Nakon razgovora s premijerom Gyurcsányem ministar Jandroković posjetio je Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti gdje se zadržao u kraćem razgovoru s predstavnicima HDS-a, s predsjednikom Mišom Heppom, voditeljem Ureda Jozom Solgom i zamjenikom predsjednika Đusom Dudašem. Oni su upoznali ministra s aktualnim trenutkom hrvatske zajednice u Mađarskoj, s njezinim brojčanim stanjem, brojem ustanova, stanjem na polju očuvanja materinskoga jezika i nastojanjima na polju očuvanja nacionalne samobitnosti. Predsjednik HDS-a pozvao je ministra Jandrokovića da posjeti Ured HDS-a i upozna se podrobnije s aktualnim stanjem Hrvata u Mađarskoj u jednom širem krugu stručnjaka s naše strane.

Nakon razgovora ministar Jandroković za predstavnike hrvatskih medija u Mađarskoj izjavio je kako s Republikom Mađarskom Hrvatska ima iznimno razvijene bilateralne odnose koji se odvijaju u duhu prijateljstva i suradnje na svim razinama, bez otvorenih pitanja. Mađarska je prijateljska zemlja koja snažno podupire tijek pristupnih pregovora Republike Hrvatske za punopravno članstvo u Europskoj

uniji i Sjevernoatlantskom savezu. Uskoro se predviđa treća zajednička sjednica dviju vlada, ovoga puta u Budimpešti. Sporazum o uzajamnoj suradnji na području zaštite manjina ocijenio je dokumentom koji je primjer u regiji i istaknuo izuzetno dobru suradnju dviju zemalja na području zaštite manjina, hrvatske u Mađarskoj i mađarske u Hrvatskoj, što je tekovina dobrosusjedskih odnosa koju treba dalje čuvati i njegovati te omogućiti manjini da sačuva svoja nacionalna prava i samosvojnost.

Hrvatska će priznati Kosovo, ali će pritom slijediti većinu članica Europske unije, donose riječi ministra Jandrokovića iz Budimpešte hrvatski mediji, a mađarski mediji iz posjeta ministra Jandrokovića izdvajaju temu Kosova i pitanje dana njegova priznanja. Ministrica Kinga Göncz na konferenciji za tisak naglasila je kako Mađarska pri priznanju Kosova mora voditi računa o osjetljivom pitanju Mađara u Vojvodini. Ministri su naglasili da će i Hrvatska i Mađarska glede priznanja Kosova slijediti većinu članica Europske unije. U razgovoru ministra Jandrokovića i ministrice Göncz ocijenjeno je kako su odnosi Republike Hrvatske i Republike Mađarske izvrsni, bez otvorenih pitanja te se tradicionalno odvijaju u duhu prijateljstva i suradnje na svim razinama. Obostrano zadovoljstvo bilateralnim odnosima potvrđuje i strateško partnerstvo dviju država što se očituje u izvrsnoj političkoj, gospodarskoj, kulturnoj i prekograničnoj suradnji, te suradnji na području uzajamne zaštite manjina.

Ministar Jandroković izvijestio je mađarsku stranu o tijeku pristupnih pregovora Republike Hrvatske za punopravno članstvo u Europskoj uniji i Sjevernoatlantskom savezu te je zahvalio na snažnoj potpori Republike Mađarske i spremnosti za prenošenjem vlastitih iskustava u tom tijeku. Ministri su razmotrili i aktualno stanje u području jugoistočne Europe, te modalitete suradnje dviju zemalja na multilateralnom planu.

bpb

BRUXELLES – Na ministarskoj konferenciji o višejezičnosti održanoj u organizaciji Europske komisije i slovenskog predsjedništva EU, zaključeno je kako bi Europljane trebalo poticati da uče dva strana jezika. Jezična politika osjetljiva je tema u Europskoj uniji jer je usko povezana s nacionalnim identitetom i zadire u obrazovnu politiku, koja je ponajprije u nacionalnoj nadležnosti. Europska komisija u rujnu bi trebala iznijeti prijedloge za obuhvatnu europsku jezičnu politiku. Nova strategija trebat će osigurati održivost europske jezične politike nakon proširenja EU 2004. Strategija će imati i političko motrište jer će Komisija nastojati povezati pitanja koja se odnose na kulturnu i nacionalnu samobitnost te poslovnu problematiku, a jednako tako na integraciju migranata u obuhvatnu politiku.

SANTOVO – Župna zajednica u Santovu od 3. do 5. ožujka priređuje trodnevnu duhovnu pripravu za Uskrs, a već po običaju, za ovu prigodu pozvani su gosti svećenici koji će predvoditi misna slavlja i propovijed za hrvatsku i mađarsku zajednicu. Misna slavlja i propovijed na hrvatskom jeziku prva dva dana služit će velečasni Danijel Tigandžin, župni vikar iz Valpova, a treći dan mjesni župnik Imre Polyák. Hrvatske mise sva tri dana počinju u 18 sati, a pola sata prije bit će prilike i za ispovijed na materinskome, hrvatskom jeziku.

GARA – Kako nam reče predsjednik garske Hrvatske manjinske samouprave, u subotu, 8. ožujka, ugostit će Hrvatsko kazalište iz Pečuha koje će prikazati igrokaz Antuna Karagića Pošteni varalica. Predstava će biti u mjesnom domu kulture u 16 sati, da bi i starije osobe mogle doći na ovu pravu bunjevačku, narodnu zabavu. Prema Stipanu Krekiću, organizirat će i državno hodočašće na kačmarsku Vodicu. Okupili bi se na hrvatskoj misi, a poslije bi bilo druženje, nastup tamburaša, da se sastanu bački Hrvati iz naših naselja. U planu je da će se u Gari prirediti i jedna županijska svečanost u povodu obilježavanja 60. obljetnice hrvatskoga školstva u Bačkoj i Gari. U suorganizaciji sa Županijskom hrvatskom samoupravom organizirat će se susret bivših učenika i učitelja naših škola, da se upoznaju s počecima hrvatskoga školstva, da se druže, a mogu razmotriti i položaj hrvatskoga školstva danas.

SAMBOTEL – Prošloga petka su u omladinskom centru skupni koncert dali svirači i jačkari narodne glazbe u Željeznoj županiji. Petak, 22. februara, med muzičkimi sastavi i pjevači su nastupali i hrvatski predstavnici narodne glazbe, tamburaši „Koprive” ter ženski zbor „Ljubičica” iz Petrovoga Sela, kot i mišani zbor iz Narde.

Raspra o održavanju njemačkog kazališta u Seksaru

Fideszova većina u Skupštini Tolnanske županije bila je protiv da seksarsko njemačko kazalište dobije samostalnost, a taj svoj stav na sjednici potvrdili su i natpolovičnom većinom glasova svih izabranih vijećnika. U Skupštini se već tijekom ljeta razvila raspra, naime, gradsko je vijeće bilo protiv prijedloga Njemačke državne samouprave i svog odbora koji je usmjeren na to da se produlji mandat ravnatelja Deutsche Bune Ungarn, njemačkog kazališta, na novi ciklus. Prije nekoliko tjedana Skupština je taj prijedlog prihvatila bez ijednoga glasa protiv.

Nedavno je Njemačka državna samouprava odlučila da bi od iduće godine u duhu Manjinskog zakona željela preuzeti njemačko kazalište na održavanje. Nakon te odluke predsjednik (MDF) Odbora za prosvjetu i manjine županijske Skupštine István Say, koji je tijekom raspre predlagao daljnje pregovore, ponudio je svoju ostavku. «Položaj manjina u Mađarskoj i Tolnanskoj županiji zahtijevalo bi od nas modernu manjinsku politiku, kojoj mi danas nismo dorasli, te se po savjesti nisam mogao poistovjetiti s tom odlukom» – reče Say. Alajos Pogatsa, voditelj MSZP-ove frakcije, izrazio je mišljenje: po njima Fideszov Klub vijećnika i predsjednik Skupštine ne žele provesti u djelo zakon o kulturnoj autonomiji manjina, iako bi predsjednik, kao pravnik, trebao znati da se zakon mora izvršiti čak i onda ako on misli da je protuustavan.

Predsjednik Njemačke državne samouprave u mađarskoj Otto Heinek reče: Mišljenja da su odredbe Manjinskog zakona protuustavne, i time što nije odlučila u duhu manjinskoga zakona, županijska je Skupština postavila upitnim jednu od najznačajnijih tekovina mađarskog i europskog manjinskog prava, pravo na kulturnu autonomiju i mogućnost da se njome koristi. Po njemu to je protuzakonita odluka jer ako se županijska samouprava Tolnanske županije i obrati Ustavnom sudu, ni onda ne može odgovoriti preobrazbu njemačkog kazališta. Otto Heinek još reče: Osnovna je koncepcija njemačke samouprave da ima obrazovne i kulturne ustanove Nijemaca u Mađarskoj, državnoga karaktera, u svom održavanju. Predsjednik županijske Skupštine (Fidesz) Imre Puskás izrazio je mišljenje: Gradsko vijeće i dalje želi ostati jedan od održavatelja njemačkog kazališta zbog toga što je nekada osnivač teatra bilo mjesno vijeće, a nakon utemeljenja samouprave oni su bili dobri gazde ustanove: dali su zgradu velike vrijednosti i svake godine iz svoga proračuna dali potporu od više desetaka milijuna forinti. Naglasio je kako su privrženi tome da i dalje mogu sudjelovati u održavanju te ustanove. I dalje žele pregovarati s Njemačkom državnom samoupravom, ali bi željeli naći i pravno rješenje da se ne može oduzeti od samouprave obavljanje te zadaće. Zato će se obratiti Ustavnom sudu kako bi on izmijenio one stavke Manjinskog zakona kojima se državnim manjinskim samoupravama daje to pravo.

Izvor: MTI

Kapelica u Mišljenu

Mišljenska Hrvatska manjinska samouprava ima u planu izgraditi malu hrvatsku kapelicu u svome gradu. Dosada nismo imali kapelicu, a u gradu živi danas više od tristo Hrvata koji su se u ovaj gradić na ulazu u veliki grad Pečuh doselili iz naših sela u Podravini, iz naših bošnjačkih naselja u Baranji te šokačkih sela u Baranji te sa svih drugih strana s kojih su ih vjetrovi života donijeli na ove mirne prostore. Mnogo nas je, kaže mi predsjednik tamošnje naše samouprave Arnold Barić, te bismo voljeli, budući da dobro znamo koliko se naš hrvatski živalj vezuje uza svoju vjeru, željeli bismo da i simbolično imamo svoj objekt vjerskog karaktera. Mi bismo njegovu izgradnju financirali svojim sredstvima i uz pomoć sponzora, a naišli smo na razumijevanje gradskoga poglavarstva koje nam je ustupilo na korištenje zemljište na kojem bi se ta kapelica nalazila. Na kraju je to grada ako idemo prema Semelju, nalijevo, vrlo lijepo i mirno mjesto za razmišljanje i molitvu, veli moj sugovornik. Dakle teren smo dobili, imamo nacрте koje nam je izradio naš prijatelj Zoltan Gregor, sve dozvole za gradnju imamo i bude li sve u redu, početak ćemo uskoro graditi. Sredstva koja imamo još nisu dovoljna za završetak zamišljenih radova, ali se nadamo kako ćemo naići na razumijevanje i pomoć hrvatskog življa i njihovih prijatelja ne samo u Mišljenu nego i u okolici. Bit će to naša, hrvatska kapelica, sagradit će se po stilu kapelica u našim hrvatskim selima u ovim južnim krajevima Mađarske. Teren je velik, možemo ga učiniti lijepim parkom i stajalištem na kojem bi se rado zaustavljali svi vjernici. Namjeravamo

započeti s radovima već na proljeće, za početak radova imamo sredstva. Prvo smo planirali da sve završimo još ove godine za blagdan Svetoga Petra i Pavla oko kojeg se i mi okupljamo u Mišljenu i koji slavi i Hrvatska samouprava sa svojim programima, ali vjerojatno da to nećemo moći ostvariti. Započet ćemo gradnju pa ćemo polako, vidjeti kako se kola kotrljaju, naravno uz Božju volju i ljudsku želju. Vjerujem kako ćem ipak još ove godine u listopadu kapela biti gotova. Smatramo kako je to veoma važno i zbog naših starijih Hrvata, a mislimo da takve kapelice i nema u okolici te smatramo da je to prava stvar. Zoltan Gregor, naš prijatelj Mađar, besplatno nam je napravio planove izgradnje i mi mu i ovim putem zahvaljujemo, a nadamo se kako ćemo naći sponzore koji će nam pomoći i oko gradnje i oko unutrašnjeg uređenja kapelice – kazao je za Hrvatski glasnik Arnold Barić.

Branka Pavić-Blažetin

ČAKOVEC – Matica Hrvatska – Ogranak Čakovec na niz je mjerodavnih adresa rasposlala podsjetnik kojem je cilj usklađivanje planova za obilježavanje 500. obljetnice rođenja Nikole Šubića Zrinskog Sigetskog i proglašenje 2008. godine godinom Zrinskih. Gradsko poglavarstvo Čakovca pozitivno se izjasnilo o inicijativi i donijelo zaključke u tome smjeru. Cijela ova godina trebala bi tako proći u znaku velike obljetnice, pa bi se održao znanstveni skup, razmišlja se o operi Zrinski, u školama bi trebao biti održan povijesni sat.

MLINARCI – Mjesna samouprava u okviru programa «HEFOP» još lani u rujnu započela je izobrazbu socijalnih radnika. U program se uključilo i Gradišćansko hrvatsko društvo, posredstvom kojega seminare je pohađalo ukupno 30 osoba i u ožujku će dobiti diplome.

FÍCEHAZ – Zaklada za razvoj sela Fíceháza i Hrvatska manjinska samouprava 16. veljače priredile su Fašnički bal. Zaklada je utemeljena još 1989. g. radi oživljavanja osnovne škole s osam razreda. Danas Zaklada potpomaže javni i društveni život tog naselja. Na balu su nastupili i tamburaši «Sumartonski lepi dečki».

SEPETNIK – Dana 1-2. ožujka priredit će se tradicionalni, XIII. Poljoprivredni sajam. Organizatori, Pomurska udruga za unapređivanje područja i Letinjski pakt za zapošljavanje, pobrinuli se da osim izložbe raznih proizvoda bude i mnogo sadržajnih programa, predavanja u svezi s novim natječajima i tržišta. Među izlagače očekuju se i poduzetnici iz Hrvatske, ponajprije članovi Udruge obrtnika iz Donje Dubrave s kojima je potpisan sporazum o međusobnoj suradnji.

*Sisačka delegacija u Sambotelu***Mario Marot: „...Oni ki ne vidu, koliko je težak, trnovit put očuvati hrvatstvo i hrvatske korene u dijaspori, neće imati nigdar napredovanje u hrvatskoj politici.“**

U sambotelском Hrvatskom balu jur drugi put smo mogli „otkriti“ veliku delegaciju iz Siska, a o povezivanju, prijateljstvu, s gradom i ovdašnjimi Hrvatima nam je govorio Mario Marot, zamjenik načelnika Siska.

*Sprava drugi Mario Marot
zamjenik načelnika Siska*

– Imamo već uzrokov da smo danas ovde. Prvi i osnovni razlog je put biskupa Kvirina ki je začeo svoj dušobrižnički put u našem gradu, a zgotovio je svoj životni put uprav ovde, kod vas. To je povijesna istina ka nas je zbližila u jednom segmentu. U drugom segmentu shvatili smo da treba razvijati i odnose s Hrvatima u dijaspori, jer državna politika za nas nije prihvatljiva. Kot stranka, moram reći da pripadamo jednoj od dvih koalicijskih strankov ka obloži djela u gradu Sisku, a to je Hrvatska stranka prava. Smatrali smo da je potrebno doći med ljude, da je potrebno dati ljudem podršku jer oni ki ne vidu koliko je težak, trnovit put očuvati hrvatstvo i hrvatske korene u dijaspori, neće imati nigdar napredovanje u hrvatskoj politici.

Suprot sisačke želje za užim povezivanjem s gradom Sambotelom, pred svimi je poznato, da Sisak kot varoš hrvatskih pobjedov nij preveć zanimljiv za sambotelско peljačtvo. Zahvaljujući toj nezgodi, sisačka pažnja se je već obrnula prema Gradišćanskim Hrvatima u ovoj okolini...

– Da, našli smo jako vridne hrvatske udruge s kimi nastavimo ostvariti suradnju. Povezivanje vaše sambotelске škole, kade se poučava hrvatski jezik, s našom jednom školom je jur na dobrom putu, a s druge strane, kad smo vidili da je politika troma, onda smo u naše projekte uključili udruge ke se kod vas bavu povijesnom prezentacijom vridnosti rimske dobi u Panoniji ter Savariji. Tako smo lani jednu vašu grupu angažirali ka je sudjelovala u našem viteškom turniru, i vaši jahači su se naticali i osvojili drugo mjesto na spomenutom turniru. Minulo ljeto smo krenuli s jednim novim projektom, u kom smo pozvali jednu drugu grupu ka je diozimala u programu *Keltske noći*, jer naš grad je bio rimsko

središće, a prlje toga Kelti su obitavali na našem prostoru. Te povijesne, kulturne činjenice smo željili na jedan smišljeni način prikazati, pak smo mislili, ako već ne ide po političkoj liniji, ide po liniji kulture i gradjanstva. Uprav to je on dio kojega ćemo nastaviti proširiti i kroz sajam cvijeća, da i vaši turisti, cvječari dođu na naš sajam, koji ima tradiciju već skoro 70 ljet. Mislim da ćemo na ov način malo proširiti tu suradnju, a u krajnoj liniji pokazati toj bajnoj Europi, u koju baš ne željimo nutrustupiti gutom u jagode, da mi imamo kulturno i povijesno ponuditi toj Europi puno toga što oni neće nigdar imati.

O balski dojmi zamjenik načelnika je rekao: – Mi nimamo bale, ali imamo velike projekte u kom sudjeluje po desetak jezera naših gradjanov, a kad dođem k vam, prilika je da čujem arhaične izraze hrvatskoga jezika ke vi još vik gajite, ke čestokrat ne moremo čuti ni u našoj matičnoj domovini Hrvatskoj. Prema tomu, meni je srce veliko kot najveća planina u Hrvatskoj, kot Velebit kad dođem med vas.

Za našu zabavnu i tamburašku glazbu, iz Hrvatske se je govorilo ovako: – Svaka mužika ima svoje vridnosti, posebno kad otkrivaju istinskoga hrvatskoga domoljublja. Na kraju krajev, slušati hrvatske tamburaše, a tamburica je naš nacionalni instrument, uvijek je uvodno u hrvatsko domoljublje. Čuti stare napjeve i pjesme ke ste vi očuvali kroz stoljeća, a ne kroz ljet, takaj je velika vridnost za onoga ki cijeni svoju domovinu, svoje hrvatsko porijeklo. To se ne more viditi ni u kinodvorana, ni u diskoklubi, ni na partijski sastanki. Prema tomu, sve ono što je hrvatsko ter domoljubno, za nas je svetinja, i užitak je nazočiti na takovi zgoditki kade se to čuje i vidi.

Poslije dvodnevna boravka u Sambotelu sisačka delegacija se je vratila domom, a vodeći političar ovako bi tumačio doživljaje med nami: – Mislim da bi bilo najbolje da vas sve pozovemo na naše velike događaje i da onde vidite s kolikim srecem mi primamo grupe ke nam pomažu pri prikazivanju naše povijesti. Sigurno je da ne bi bilo mrske riči, sve su to riči pohvale, sve su to riči velikoga emotivnoga naboja jer on gdo je pravi Hrvat, mora tako razmišljati, ne more razmišljati niti govoriti drugačije!

Timea Horvat

Foto: Željko Maljevac

KANIŽA – Predsjednica tamošnje hrvatske samouprave 21. veljače sazvala je predsjednike hrvatskih manjinskih samouprava Zalske županije kako bi razgovarali o pisanju aktualnih natječaja.

Onima koji još nemaju iskustva u pisanju natječaja, dala je savjete i neke zamisli na kakve je programe vrijedno se natjecati. Raspravljalo se i o tome koje bi programe trebalo zajedno organizirati, koji imaju regionalni karakter. Iskrsla je ideja da se manjinske samouprave pomurskih gradova zajedno natječu za tabor, naime, letinjska i kaniška djeca otprilike su na istoj razini znanja hrvatskoga jezika. Za regionalne priredbe pobrinut će se uglavnom županijska samouprava, pokušat će se natjecati za one programe koje je uvrstila u godišnji plan. Predviđaju se četiri veće priredbe.

SERDAHEL – Osnovna škola «Katarina Zrinski» odlučila je utemeljiti zakladu za školu. Prema ravnateljici Mariji Biškopić-Tišler, osnivanje je odlučeno na temelju zajedničke odluke djelatnika te ustanove, naime, postoje razne mogućnosti doniranja preko Zaklade. Zaklada bi pomogla ostvariti pojedine programe, razvijati nadarene učenike, organizirati tabor, putovanja itd. Osnovna škola obogatila se i web-stranicom, koja već nudi najosnovnije informacije o ustanovi, o njezinim djelatnicima i učenicima. Na stranici možemo čitati i o dostignućima učenika na pojedinim natjecanjima, naznačeni su planirani programi, ima napisa i na hrvatskome jeziku. Uređivanje web-stranice još je u tijeku. Zainteresirani ju mogu pogledati na www.altisk-totszhely.sulinet.hu.

UNDA – Prilikom nastupa petroviskoga Igrokazačkoga društva u ovom selu, Štefan Kolosar, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave ne Undi, nam je odao tajnu. Zdavnoga 1974. ljeta kad je još Mijo Karagić bio školnik na Undi, mladi su se naučili jedan hrvatski kusić pod njegovim peljanjem. To je sad negdašnji učitelj poslao Štefanu Kolosaru ki je to prešao i dogovorio se s mladimi da će to i prikazati na domaćoj pozornici. Pokidob je i u ovom selu bila tradicija kazališno djelovanje, domaća publika će sigurno s velikim veseljem primiti ovu inicijativu.

UNDA – S oblikovanjem vodenoga bloka u kulturnom domu, nestao je Ognjobranski dom pod timi uvjeti da će se to novo sazidati polag Općinskoga stana. Načelnik sela, gdo je ujedno i predsjednik Ognjobranskoga društva, Franjo Guzmić, već je pozvao k dobrovoljnomu djelu stanovništvo, a ki ne more doći pomoći, ta će ponuditi dobrovoljne dare. Kako se kaže, mjesni ognjobranci se ufaju da će na Dan branitelja ognjogascsev, Sv. Florijana (4. maj) moći jur predati novu zgradu.

Raspored svetih misa na hrvatskom jeziku u budimpeštanskoj crkvi Svetog Mihovila

- 2. ožujka, korizma 4, Vencel Tóth OFM
- 16. ožujka, Cvjetnica, László Német SVD
- 23. ožujka, Uskrs, Vencel Tóth OFM
- 6. travnja, 3. nedj. Uskrsa, Vencel Tóth OFM
- 20. travnja, 5. nedj. Uskrsa, László Német SVD
- 4. svibnja, *mise nema, hodočašće u Đuru*
- 18. svibnja, Sveto Trojstvo, Árpád Horváth SJ
- 1. lipnja, 9. kroz godinu, Vencel Tóth OFM
- 15. lipnja, 11. kroz godinu, Árpád Horváth SJ

Hrvatski nogometni kup 2008

Organiziranje državnog kupa bila je godinama tradicionalna športska priredba Hrvata u Mađarskoj. Ove se godine toga posla prihvatila Hrvatska državna samouprava i njezin Odbor za mladež i šport. Glavni je cilj organizatora okupiti ljubitelje nogometa, predstavnike iz svih hrvatskih regija, naše momčadi iz Mađarske kako bi igrali jedni s drugima i kako bi se natjecali. Uz pobjedu cilj organizatora je da se momčadi upoznaju, sprijatelje i da se čuje naša hrvatska riječ. Hrvatski nogometni kup održat će se u Mišljenju 29-30. ožujka (subota-nedjelja) 2008. uza sudjelovanje momčadi iz sedam hrvatskih regija koje će igrati utakmice u trajanju 2 x 12 minuta. Kupu može sudjelovati bilo tko čije je ime na prijavnoj listi. Prijava momčadi na Hrvatski nogometni kup je besplatna i vezana uz omladinsku (18-30) dob igrača. Svako igra na svoju odgovornost. Igrači trebaju biti Hrvati koji govore hrvatski. Rok prijave: 7. ožujka 2008. (e-mail: hrsamouprava@chello.hu ili faks: 1/219-0827). Utakmice završnog dijela natjecanja vodit će registrirani suci. Organizatori će za 10 osoba (po momčadi) osigurati besplatan smještaj (želite li smještaj, trebate to označiti na prijavnici) hranu i putni trošak.

UNDA – U suradnji trih sel, Horpača, Zsire i Unde, vrijeda će se dati napraviti prema Filežu granični put. I u prošlosti su tudaj imali pravu cestu, no sa Željeznom zavjesom pri prelazu su iskopali ogromnu grabu, to je sad tribi napuniti, praviti da bi se s auti mogli mirno prikprojti na negdašnjem hataru. Ujedno se planira i izgradnja asfaltirane biciklističke staze (ka je sad zemljani put) na dužini od 2 km, od bivše kasare do Unde.

Završena konferencija projekta „Mreža Inno Mur@“

U kaniškom Domu plakata 15. veljače održana je završna konferencija Projekta «Mreža Inno Mur@». Među uzvanicima konferencije bili su: Smiljan Šimac, ministar savjetnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, i Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave.

Projekt «Mreža Inno Mur@» u sklopu programa Europske unije za prekograničnu suradnju Interreg IIIA osmislile su mlinaračka mjesna samouprava kao nositelj projekta i Općina Donja Dubrava kao partner uza sudjelovanje pograničnih općina s jedne i druge strane Mure. Svrha mu je bila dinamizirati suradnju pograničnih županija između Hrvatske i Mađarske – poglavito Zalske i Međimurske županije – na gospodarskom polju, u civilnoj i samoupravnoj sferi te pospješiti suradnju između organizacija, ustanova i poduzetnika projektnog područja. Posebna značajka ovoga programa jest da obrazuje i postavi u svakom pogledu međunarodnu projektnu ekipu uvažavajući organizacijsku i kohezijsku snagu jezičnih i kulturalnih različitosti sudionika – Mađara, Hrvata te predstavnika hrvatske manjine u regiji. U okviru projekta organizirana je poduka za 18 polaznika iz Zalske županije i 7 iz Međimurja. Zahvaljujem svima koji su nam pružili pomoć u našem radu, prije svega onima koji su u Mađarskoj i Hrvatskoj imali vjere da će poticaj za ostvarivanje regije za unapređivanje projekta Inno Mur@ biti uspješan. Zahvaljujem samoupravama naselja Mlinarci i Donja Dubrava na njihovu ustrajnom zalaganju i požrtvovnosti, djelatnicima i predstavnicima ureda s obje strane granice za njihov doprinos uspjehu našega rada. Provedba projekta povjerena je d. o. o. Samling sa sjedištem u Budimpešti da – kao potpoduzetnik – pripremi sudionike, predstavnike mađarskih ustanova, organizacija, poduzet-

nika, organizacija za razvoj poduzetništva da uspješno savladaju program Interreg. Obavljanje osam stručnih radionica, sakupljanje ideja za projekt, sastavljanje baze podataka te pružanje pomoći u izradi konkretnog projekta bili su ključan dio vještačenja.

Nakon pozdravnih riječi ministar savjetnik izrazio je zadovoljstvo u svezi poticanja i ostvarenja projekta u kojem su sudjelovale općine iz obje države. Naglasio je važnost uspostavljanja dobrih odnosa između Mađarske i Hrvatske na polju gospodarstva, naim, još nisu iskorištene mnoge mogućnosti.

Predsjednik HDS-a također je pohvalno govorio o projektu s kojim je dokazano koliko manjine mogu biti mostovi između država i da su čimbenici ne samo na kulturnom nego i na gospodarskom polju. Taj projekt može biti pokazatelj onima koji žive pokraj granice da pokušaju ostvariti svoje zamisli.

U okviru završne konferencije sažet je projekt Inno Mur@, o iskustvima i rezultatima govorio je mlinarački načelnik Stjepan Vuk i projekt-menadžer László Ódor, o mogućnostima nastavljanja govorio je Zsolt Scheiber.

Orsolya Magyar, voditeljica ureda d. o. o. Vati predstavila je natječeaje koji se mogu očekivati iz europskih fondova. Darko Radanović, predstavnik Odsjeka za međunarodne odnose Međimurske županije, govorio je o natjecateljskim mogućnostima u Hrvatskoj, a Ivan Plačko iz Kotoribe o projektnim iskustvima.

beta

Intervju

„Ova će godina biti ključna za Hrvatsku u procesu pristupanja Europskoj uniji” – Gordan Jandroković

Prigodom svoga jednodnevnog boravka u Mađarskoj, 21. veljače, Gordan Jandroković, ministar vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, na Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti odvojio je desetak minuta i za susret s novinarima hrvatskih medija u Mađarskoj. Evo, što smo ga upitali tom prilikom i što smo zabilježili.

Pripremila: Branka Pavić-Blažetin

HG: Gospodine Jandrokoviću, recite nam cijele vašega posjeta Mađarskoj te susreta s premijerom Ferencom Gyurcsányem, predsjednikom mađarskog Parlamenta Katalin Szili, ministricom vanjskih poslova Kingom Göncz, a susreli ste se i s vodstvom Hrvatske državne samouprave na čelu s predsjednikom Mišom Heppom.

– Posebno mi je zadovoljstvo ponovno posjetiti Mađarsku, ali prvi put u ulozi ministra vanjskih poslova i europskih integracija. Bilateralni odnosi s Mađarskom imaju posebnu važnost za Hrvatsku, tako da sam se tijekom svog posjeta susreo s najvišim mađarskim dužnosnicima, predsjednikom Vlade Ferencom Gyurcsányem, predsjednikom Parlamenta Katalin Szili te ministricom vanjskih poslova Kingom Göncz.

Izuzetno mi je drago što se odnosi naših dviju zemalja tradicionalno odvijaju u duhu prijateljstva i suradnje na svim razinama. Obostrano zadovoljstvo potvrđuje i strateško partnerstvo dviju zemalja, što se očituje i u vrlo dobroj političkoj, kao i gospodarskoj, kulturnoj i prekograničnoj suradnji, te suradnji na području uzajamne zaštite manjina. U tom smislu smo razgovarali o mogućnostima njihova daljnjeg razvoja i produbljivanja, posebice kroz uspješan rad Mješovitog od-

bora za suradnju između dviju vlada. Naravno, jedna od tema bila je i tijek pristupnih pregovora Republike Hrvatske za punopravno članstvo u Europskoj uniji i Sjevernoatlantskom savezu pri čemu Hrvatska cijeni snažnu potporu Mađarske i prenošenje mađarskih iskustava u tom tijeku. Raspravili smo i aktualno stanje u području jugoistočne Europe, te modalitete suradnje dviju zemalja na multilateralnom planu.

HG: Može li se u hrvatskoj vanjskoj politici očekivati promjena glede strateških pitanja ili se želi nastaviti započetu politiku?

– Ciljevi hrvatske vanjske politike jasno su definirani – to je prije svega ulazak Hrvatske u Europsku uniju i NATO, razvijanje dobrosusjedskih odnosa i suradnja država regije u oblikovanju trajnog mira, te održive stabilnosti i sigurnosti na jugoistoku Europe. Ministar vanjskih poslova u tom smislu, zajedno s kreatorima vanjske politike, predsjednikom Republike i predsjednikom Vlade provodi zacrtane ciljeve vanjske politike.

HG: Namjerava li hrvatska vlada ojačati prekograničnu suradnju s Mađarskom budući da i u Republici Mađarskoj uz zajedničke državne granice živi znatan dio Hrvata?

– Hrvatska i Mađarska imaju razvijenu međuresornu i institucionalnu suradnju koju pravi i potiče Mješoviti odbor za suradnju između dviju vlada. S obzirom i na hrvatske interese za prenošenjem mađarskih iskustava stečenih u tijeku pridruživanja dosad se surađivalo i u području pretpristupnih fondova. Smatramo kako su konzultacije i prenošenje mađarskih iskustava, vezano za korištenje strukturnih fondova, od velike važnosti.

Stručne institucije dviju država planiraju i zajednički Program prekogranične suradnje Mađarska–Hrvatska koji se temelji na sedmogodišnjem financijskom razdoblju EU-a od 2007. do 2013. Program je u završnoj fazi i u fazi uspostave potrebnih zajedničkih struktura za njegovu provedbu. Potom će uslijediti daljnja razmjena iskustava između različitih predstavnika javne uprave, lokalne i

regionalne samouprave, poslovnog sektora i nevladina sektora o ulozi, značenju i mogućnostima prekogranične suradnje.

HG: U kojoj se fazi nalaze pregovori u svezi s ulaskom Hrvatske u Europsku uniju?

– Dvije godine nakon otvaranja pregovora Hrvatska je prošla dug put prema članstvu u Europskoj uniji. Nismo u potpunosti zadovoljni trenutnom situacijom u pregovorima i činimo sve da ih ubrzamo. Od dosada 16 otvorenih poglavlja u pregovorima, dva su privremeno zatvorena, a spremni smo za otvaranje još tri dodatna poglavlja za koja je Republika Hrvatska svoja pregovaračka stajališta predala EU prije ljetne stanke 2007. godine. Također, Hrvatska nastavlja rad i na ispunjavanju potrebnih mjerila.

Mađarska neprekinuto i snažno podržava Hrvatsku u procesu pristupanja u punopravno članstvo u EU i Sjevernoatlantskom savezu, pri čemu dvije zemlje blisko surađuju u prenošenju mađarskih iskustava u spomenutom procesu. Mađarska podrška vrlo je važna za Hrvatsku i u tom bih smislu izrazio zahvalnost Mađarskoj na svesrdnoj pomoći u ostvarivanju jednog od glavnih vanjskopolitičkih ciljeva Hrvatske – ulaska u euroatlantske integracije.

S obzirom na fazu u koju pregovori sada ulaze, vjerujemo kako se dinamika pregovora može znatno ubrzati te da će ova godina biti ključna za Hrvatsku u tijeku pristupanja Europskoj uniji. Očekujemo da ćemo otvoriti značajan broj preostalih poglavlja, i zatvoriti što je više moguće. U tom smislu računamo na daljnju potporu tijekom slovenskog i francuskog predsjedanja Europskom unijom kako bi se proces pregovora ubrzao.

Tijekom ove godine Hrvatska će nastaviti raditi na provedbi ključnih reformi, prije svega reformi pravosuđa, jačanju pravosudnog sustava, reformi javne uprave te borbi protiv korupcije.

Vjerujemo da su naše pregovaračke sposobnosti dovoljne za povećanje dinamike pregovora i nadamo se da će u budućnosti ona vjerno odražavati napore koje ulažemo. Držimo kako je u pregovorima moguće istodobno postići kvalitetu i brzinu.

Kako pretočiti svoj zavičajni govor u pisanu riječ?

III.

U završnom dijelu svojega prethodnog napisa postavio sam sebi pitanje, kako su naši preci uspjeli pisati, odnosno koristiti se ovom našom bunjevačkom ikavicom. Očito da su uspijevali, stvorivši vrijednosti koje i dan-danas govore same za sebe. Dokaz tomu je da njihova ostvarenja mi i danas prihvaćamo kao svoja najljepša dostignuća, te ih smatramo svojim trajnim blagom.

Trebao sam na samom početku reći da se ovim svojim napisom ne kanim miješati u posao jezikoslovaca, kojima je dužnost da iznesu svoj sud u vezi sa svim ovim „igrarijama”, koja se čine s jednim lijepim govornim jezikom. Koristim se ovim riječima stoga što se u nas u posljednje vrijeme ovaj govor doista upotrebljava za to da se „divani” njime, a ne da se rabi i kao pisana riječ. Po svome dubokom uvjerenju, naš bunjevački zavičajni govor također bi mogao i danas poslužiti i za iznošenje naših misli ispisanih na papiru, te da bude i tiskan, ukoliko bi se oni koji se razumiju u taj posao stavili na papir, onako crno na bijelo, kako bi se tom poslu moglo prići tako da ne pravimo neke grube greške koje će poput mene samo zastrašiti čovjeka. Po svom izgledu od škola u nas ne možemo očekivati da će nam u tomu priteći u pomoć. Škole i same imaju dovoljno briga kako će možda bar nešto postići u sačuvanju hrvatskoga jezika, a da onaj broj koji se iznosi u tisku o onima koji u raznim vidovima uče hrvatski ne bude samo statistička stavka!

Ono što se u školama nastoji osigurati makar i privid rezultata glede učinkovitosti učenja jezika, ne treba nas nimalo čuditi. Izuzev onih naših škola u kojima teče tzv. dvojezična nastava, svi ostali vidovi daju prilično malo rezultata. Nažalost danas djeca iz roditeljskog doma ne donose sa sobom znanje materinskog jezika, a bez osobne motivacije – odnosi se to i na roditelje – ne možemo ni očekivati da će se učenik osobito potruditi da usvoji nešto više od nekoliko pjesmica i plesa. Pa se to ipak naziva njegovanjem tradicija i običaja! Siguran sam da se objašnjenja mogu naći za sve naše nevolje. Valjda su ta objašnjenja i na mjestu, pa ako ne postoje nekakvi konkretni zahtjevi, na njima se možemo i zaustaviti.

S obzirom da prilično davno nemam neposredne veze s našim školstvom, mogu se oslanjati samo na ocjene koje iskazuju nastavnici koji se trude da nešto ipak postignu. Jezik, koji se uči u tim školama, naziva se hrvatskim. To je u većini slučajeva sigurno i točno. Ja bih rado pročitao napis i o tome kako se postupa s djecom koja možda još znaju svoj materinski jezik, pa bio on makar i bunjevački. Tu imam u vidu škole, recimo, u Gari ili u Kačmaru.

Ne znam je li svima nama, koji „divanimo” bunjevački, jasno da zapravo svi mi govorimo hrvatski? Ako nam je to jasno, u tom slučaju ne smije biti spora u odnosu na uporabu jezika, recimo u crkvi.

U svim ovim našim bačvanskim mjestima u kojima i u ovim našim vremenima povremeno

bude mise na našem jeziku, bez sumnje bi trebalo posvetiti veću pozornost o ovoj, možda posljednjoj, mogućnosti za korištenje svoga zavičajnoga govora na misama. Radi se zapravo o posljednjem uporištu, a to je crkva.

Evo konkretnog primjera: u Baji u franjevačkoj crkvi (mi velimo fratarska) svakog mjeseca posljednje nedjelje u pola deset je hrvatska misa. Svećenik dolazi iz Subotice, i svaka mu čast. Naravno, on misi hrvatski, ali to ne isključuje mogućnost da – recimo u svojoj propovijedi – pozdravi braću i sestre Bunjevce. To bi mnogima bio melem duši.

Pokušat ću da vam bar za tren dočaram sljedeću sliku: sjedimo u klupama velike i poluprazne crkve Svetog Antuna. Orgulje bruje, valovi divnih melodija se razliježu po golemom prostoru. Pjevanje prilično skromno. Tekstovi nabožnih pjesama se čitaju s dosta velikog platna. Jedan tekst je ijekavski, a drugi ikavski, a možda ovaj potonji i poznatiji, te je i pjevanje nešto snažnije. Tada imaš dojam da si na bunjevačkoj misi. Da je to tako, mogao bi i svećenik potvrditi. Ne vjerujem da mu to itko brani. Treba znati da jedan broj vjernika, kojih još ima, ima želju da se misa nazove bunjevačkom. A narod, taj nesretni, koji više od stoljeća nije imao nastave na svome jeziku, samo se iščudava i veli: zašto fra I. Aliloviću, koji je neko vrijeme boravio u Baji, pa i okolna sela posjećivao, nije smetalo što su se njegove mise nazivale bunjevačkima. Znači, svoje hrvatstvo može se doživljavati na razne načine. Ali i to spada u domenu razboritosti i tolerantnosti. Znam da će ove moje riječi poneke zainteresirane na polju školstva malo začnuti. Ali ako malo pomnije pogledaju istini u oči, složiti će se sa mnom, te će priznati da je stvarno stanje još tužnije od ovdje opisanoga. Svakako se radi o povredi interesa, a tko ih može brani, taj će to i učiniti. Kako i ne bi kada se na ovim „uspjesima” toliko lijepo grade karijere na polju manjinskoga školstva. (Inače, te su karijere učinile svoje, još onih davnih 60-ih i 70-ih godina. Rezultat: nestanak škola.)

Da ne biste mislili, dragi čitatelji, da iznosim neke poluistine, evo vam konkretnog primjera. Mogao bih ovom dijelu svog napisa i dati poseban naslov, a koji bi glasio, na primjer, ovako: „Gorak okus lijepe fešte”.

Radi se o jednoj lijepoj obljetnici. Bio sam i ja pozvan. Krenuo sav sretan, srest ću svoju nekadašnju školu u kojoj smo zajedno sa suprugom proveli svojih najljepših osam godina. Sve uzvanike dočekalo je doista praznično raspoloženje. Protokol na visokoj razini, da više se stvarno nije moglo očekivati. Škola se može pohvaliti s mnogo čime, to je uistinu jedna suvremena obrazovna ustanova, prosto se ne može usporediti s onom bivšom, puno skromnijom (ali samo po izgledu) „škulom” šokačkom. Slušali smo sadržajna izlaganja ravnatelja, govore uzvanika koji su obećavali dalju pomoć i potporu.

Sve je na svome mjestu. A ukoliko bi se iz bilo kojeg razloga našla žalosna duša, sklona sanjarenju i nostalgčnosti, nju su razveselile u divne čenare obučene djevojčice koje su skupa sa dečkima izvele divan program izvezen narodnim bojama, šaren poput onih njihovih ćilima. Ako je nekome stalo do toga, mogao je čak i zaplesati od sreće. Što još reći? Dijeljene su spomenice, a sigurno su ih primili svi oni koji to zaslužuju.

A otkud sad ipak ovaj turobni međunaslov u ovom napisu? Da bi se sve ovo shvatilo, trebamo se vratiti malo u prošlost, u one godine šezdesete minuloga stoljeća. Škola je postojala i bila je, može se reći u punom cvatu. Razredi, gornji podijeljeni, a donji djelomično, u dvije grupe. U onome veselom žagoru koji je ispunjavao cijelo dvorište u odmorima između nastavnih sati, čula se jedino hrvatska riječ svih učenika. Znači, jezik ove škole bio je hrvatski, unatoč već i tada postojećoj dvojezičnoj nastavi. To je bio jezik ne samo u nastavi nego i u onome svakidašnjem „saobraćaju” međusobnom svih, bez razlike kako nastavnika tako i učenika. A o kontaktiranju roditelja da i ne govorimo. Drugi jezik je bio tamo nezamisliv.

A da se vratim još malo našoj uspjeloj fešti. Nakon svih programa slijedio je prijem, i to s bogatom trpezom. Bilo je dosta i jela i pića.

A ja onako u polušali rekoh: dosta sam ja u diplomaciji jeo stojeći kao konji, idem u grad, čekaju me moji na ručak. I krenuo ja autobusom poslije 13 sati. U vozilu dvoje djece iz ove naše škole, vidim to su oni koji su u programu nastupali. Pokušao ja s njima hrvatski, a oni meni mađarski. A čujem njih dvoje i međusobno mađarski. Razvezao se ipak neki razgovor kad djevojčica jednom dečku reče: nisam ni znala da ti znaš hrvatski, znači ona – budući da nisu u istom razredu – njega nije ni čula govoriti hrvatski. A dečko, tko zna zbog čega, valjda hoće da se pohvali, izusti sljedeće riječi: ja isprva nisam volio hrvatski jezik, ali pošto sam osmaš, ipak sam riješio nastaviti školovanje u Hrvatskoj gimnaziji u Pešti. Naravno, sve to mađarski, premda u autobusu osim nas čak do sljedećeg sela drugih putnika nije bilo. E, pa otud kod mene taj gorak okus lijepe fešte. Imamo školu, pa da bi ju sačuvali i spasili za buduća pokoljenja primamo u nju djecu iz okolice, a škola gubi svoje osnovno obilježje, gubi svoj jezik. A s njome i svi mi postajemo siromašniji. I na kraju što još reći? Trebamo se pomiriti sa sudbinom? Biti zadovoljni s onim što još imamo? Činiti sve da bi se sačuvalo ono malo što još imamo?

Mogao bih nabrajati pitanja, nizati zgode i nezgode, nisam siguran da bih znao zacrtati bilo kakav put koji bi nas vodio prema onom tračku nade.

Ostaje nam da se nadamo da je u drugim krajevima sve ljepše i bolje, da ima još onih kojima jezik svoj materinski nešto više znači nego što može neke koristi donijeti, koji ga cijene i vole, i iz poštovanja prema našim starima, koji su bili kadri čak i pisati, rabeći ga za stvaranje stihova i proze, stvarajući na taj način spomenik sebi samima nama za divljenje.

Jesen 2007. godine

Stipan Švraka

Petroviska premijera u Hrvatskom Židanu

Zaručnice u tranzitu kod francuskoga ništvidnjaka u sicilijanskom kaosu

Na kraju predstave židanska redateljica Zita Horvat je zahvalila na gostovanju petroviskomu društvu, na čelu s režiserkom Anom Škrapić-Timar (na sredini)

James Dallas, milijoner iz Texasa (Petar Moricz) u sjajnoj igri s Maricom Moricz

Presenećeni trio Petar (Andraš Handler), Angela (Timea Horvat), Leo (Imre Kapitar)

Vjerujte mi, preteška je zadaća neutralno pisati o predstavi u kojoj i sam čovjek sudjeluje i točno zna za napore, trud, poteškoće, slabosti ter radosti igre. Ovako sam ja s najnovijom komedijom Igrokazačkoga društva Petrovoga Sela, čija je premijera zavolj posta, korizme „iseljena“ na židansku pozornicu. Prva predstava je bila zapravo planirana u domaćem selu zadnje fašenjske nedilje, no gripa već-kih igračev je to u cjelini preporučila. Ovako je 16. februara, subotu, pred prepunim kulturnom domom uspješno prikazan igrokaz Marca Camolettia u tri čini. Presidanje u Parizu (Boing, boing) je prevod Roberta Novakovića, a na petroviskoj sceni je ov kusić nariktala dugoljetošnja redateljica Ana Škrapić-Timar. Glavnu ulogu u/na sebi nosu jur rutinirani kazalištarci Zoltan Kurcz i Andraš Handler, na nje je sazidana cijela komedija, pokidob su oni glavni pokretači cijele igre. Berni Mladić (Zoltan Kurcz) je ženskaroš u Parizu ki još i tri zaručnice (stjuardeske) ima, bolje rečeno „hasan hištva prez skrbi“. Bistra pamet, bravuri prilagodjivanja su karakteristični u stanu nek za slugu Petra (Andraš Handlera) „personala“ koji vik nek na tom brunda zašto nije ostao u fari kod gospodina farnika. Tri zaručnice iz Nimške, Ugarske, Italije pravoda ne znaju jedna za drugu, svaka leti na drugom avionu i uz točni raspored boravu u Parizu. Dotađšnju mirnu situaciju malo poburka vjetrovito vrime ko na to siluje stjuardeske da ostanu na zemlji, vraćaju se domom ili uprav duglje ostanu kod dragoga. Marica, Ugrica puna temperamenta (Marica Vujčić), Judit, precizna i malo sramežljiva Nimica (Hajnal-ka Moricz-Timar) ter Angela, Talijanka (Timea Horvat) u svoji čini i misli prenagla, ali odlučna peršona, one trime daju cijelomu zgoditku pobludjeni, neobični ritam. U tu neugodnost, teških i gustih poteškoć dojdju na pomoć staromu prijatelju Berniju, braća Ormarići, pravoda samotnjaki. Robert (Atila

Filipović) veljek se zaljubi u Juditu, dokle se Leo (Imre Kapitar) spušća u diboki flert s Angelom, za kom traga još jedan mladi udvarač, milijoner iz Texasa, James Dallas (Petar Moricz). Moderni „cowboy“ utišenje si najde u objamljenju zrelije žene, suside (Marice Moricz). Nije dovoljno da u pariškom stanu vlada i ovako kaos, još plus k tomu Berniju se postavlja cijela familija zaručnice Angele, iz Sicilije. Nemirni kotrigri obitelji Botacci sa svom silom kanu upoznati budućega zeta, rodjaka. Papa Botacci (Petar Temmel) rijetkokrat se javi, ali onda trefi njegova rečenica uprav na sredinu, mama Botacci (Ana Geošić- Neubauer) i već govori nek što bi morala, a nje brati, Giuseppe (Jožef Harangozo) i Francesco (Laslo Škrapić) tipični su Sicilijanci u pratnji puške i velike larme. Nesporazumi, podbadanje, pak još i tučnjava sve to točno prikazuje slikoviti

neobični žitak jednoga ništvidnjaka ki ishasnuje ženske slabosti i vjernosti. A kot u igrokazu vik, i ovput pobjedjuje istina i pravda, radjaju se nove ljubavi, a lažljivi, nevjerni „ekzemplar“ ostane prez zaručnic i familije. U tom trenutku lako bi ga mogli i žaliti, ali pokidob on nije izgubljeni čovik, hudo nazove poznanika na letilištu i osigurana je jur nova pajtašica, stjuardesa Kim iz Thailanda (Marica Franyi), ka pak i blizu nije glavna nagrada. Manju ulogu igraju još Albert Handler i Zoltan Škrapić. Gdo će u ovoj kazališnoj sezoni pogledati Camolettievu komediju u izvedbi Petrovišćanov, imat će garantirano poldrug ure smiha i veselja, uz petroviski dijalekt će čuti i gradišćan-skohrvatske izraze, kot i engleske, talijanske, nimške, a i ugarske riči, a sjajnu igru cijeloga društva svaki sam more osvidočiti. -Tiho-

Foto: Petar Horvat

Petroviska premijera u Hrvatskom Židanu

Vancaško prelo

U subotu, 16. veljače, priredeno je još jedno prelo u Bačkoj, koje je upriličeno u mjesnoj Športskoj dvorani na Vancagi u Baji, i to, već po običaju, u organizaciji Općega prosvjetnog središta. Prepuna dvorana i veličanstveni kulturni program umnogome su pridonijeli uspješnosti prela koje osim okupljanja bunjevačkohrvatske zajednice zauzima važno mjesto i u životu vancaške škole.

Uime gostiju iz Baranje, okupljene je pozdravila Milica Klaić-Tarađija, voditeljica Hrvatske emisije Mađarskoga radija studija Pečuh, članica KUD-a Ladislava Matuška iz Kukinja, naglasivši uz ostalo kako se s pjesmom, plesom i riječima predstavlja susjedna Baranjska županija.

„Lijep pozdrav iz susjedne županije Baranje, županije lijepe i bogate. Bogate u žitu i vinu, u lijepim narodnim pjesmama, plesovima, običajima i nošnjama. Bogate u ljudima, koji nadasve cijene, vole i poštuju tu ljepotu u melodiji, tekstu i koraku. Ne žale truda i vremena da bi uvježbali i prikazali stanovnicima udaljenih mjesta. Tako će biti i večeras. Grupa ljudi, plesača, pjevača i svirača pokazat će vam kitice narodnih pjesama i plesova. KUD Ladislava Matuška iz Kukinja dobio je ime po nekadašnjem učitelju i kantoru. Zbor je počeo pjevati prije osam godina, poslije se utemeljio i orkestar, a tek godinu i pol dana proširena je djelatnost KUD-a plesnom skupinom. Članovi su iz Kukinja, Semelja, Udvara, Mišljena i Pečuha. Voditelj KUD-a je Ivo Grišnik, a plesove je uvježbao András Mészáros.”

U svome program članovi KUD-a iz Kukinja pripremili su vrlo bogat program, prikazavši izbor bošnjačkih plesova, pjesama i melodija, uz najvažnije običaje svog užeg zavičaja. Ravnatelj Općega prosvjetnog središta, ujedno glavni organizator, Joso Ostrogonac nije skrivao svoje zadovoljstvo programom i okupljanjem na ovogodišnjemu bunjevačkom prelu, koje su svojom nazočnosti uveličali gradonačelnik Zoltán Révfi, predsjednica Bačvanskog ogranka SHM-a Angela Šokac-Marković, nekolicina predsjednika hrvatskih samouprava i mnoštvo gostiju iz okolnih naselja.

„Vrlo sam zadovoljan organizacijom prela, mnogo smo radili s kolegama da držimo razinu koja je dosada bila. Po mom sudu bili smo na vrhuncu. I ove smo godine ugostili vrsne umjetnike, među njima KUD iz Kukinja koji je dao božanstveni program. Ta činjenica da nam je puna gimnastička dvorana, da imamo umalo 400 gostiju, dobro nam dođe jer, s jedne strane, i materijalno ostvarujemo prihod kojim podupiremo ponajprije nastavu hrvatskoga jezika i očuvanje kulturne baštine, a s druge strane, ljudi se dobro osjećaju, lijepo zabavljaju,

svatko nađe za sebe mjesto na Vancagi. Goste imamo iz svih krajeva Bačke, predstavnici hrvatskih samouprava, Bajci i, naravno, Vancažani.”

Kao i svake godine, prigodni program otvorili su mališani iz vrtića u Ulici templom koje je pripremila odgojiteljica Marta Srakić-Ódor, s bunjevačkim plesovima i dječjim igrama, zatim je nastupila plesna skupina škole sa spletom bunjevačkih plesova pod vodstvom učiteljice Jutke Poljak-Csicsor. U drugom bloku nastupio je KUD Ladislava Matuška iz Kukinja, koji je dao jednosatni programa, s velikim uspjehom. Goste su zabavljali Orkestar Čabar iz Baje i Veseli Vojvodani iz Bačkog Brega.

Među plesačima gostujućega društva bilo je i više naših društvenih i kulturnih djelatnika, članova Skupštine HDS-a, županijske i mjesnih hrvatskih samouprava: Ivo Grišnik, Mišo Šarošac, Mišo Mijatović i drugi. Među njima bio je i Arnold Barić iz Mišljena, koji je u Baji gostovao prije dvadeset godina, u vrijeme dok je plesao u

ansamblu Baranja. „Prije dvije godine, s Kukinjčanima smo zajedno osnovali plesnu skupinu, koja uistinu dobro radi. Ima nas od 15 do 55 godina, riječ je o društvu, kojemu je svaka proba, svaki nastup, jednom riječju, svako okupljanje prava zabava, prava šokačka veselica. Lani smo imali možda 3-4 subote kad smo bili slobodni, a ostalih subota imali smo nastupe. Najvažnije je da smo skupa, Hrvati iz raznih regija” – zaključuje Arnold Barić, čiji sin, koji će ove godine maturirati u pečuškom HOŠIG-u Miroslava Krleže, također pleše u društvu, dakle ljubav prema folkloru ne samo da se njeguje nego i predaje mladima.

Usljedilo je druženje, a dobro raspoloženje potrajalo je do zore. Prela se polako približavaju kraju, naime, zbog kratkoće pokladnog razdoblja već smo davno u korizmi. No tradicija je tradicija, ona ne može izostati. Prela u Bačkoj pak doista su najvažnije godišnje priredbe ovdašnjih Hrvata.

S. B.

Muško prelo, jedinstvena muška zabava

U suorganizaciji Hrvatske manjinske samouprave i Doma kulture, u subotu, 16. veljače, u Gari je održano jedinstveno Muško prelo. Zabavu, koju je otvorio predsjednik hrvatske samouprave Stipan Krekić, svojom nazočnosti uvećao je predsjednik HDS-a Mišo Hepp, a došli su i gosti iz baranjskog Topolja, prijateljskog naselja iz Hrvatske. Nakon otvorenja plesali su muški članovi omladinske plesne skupine, a goste je tijekom večeri zabavljao domaći TS «Bačka». Kako što je već uobičajeno, za večeru su poslužili ovčji paprikaš, koji se kuhao u šest velikih kotlova, a kako smo saznali, za ovu prigodu pripremljeno je šest ovaca. Muško društvo zabavljalo se uza zvuke tambure, dobru kapljicu vina, karte i razgovor, a bilo je i plesa, pa je dobro raspoloženje potrajalo do zore, pa i dulje.

Nekada su se Bunjevci na pokladni utorak okupljali u bunjevačkoj mijani, plesali, pjevali, jednom riječju zabavljali. Birtaš je sakupljene kobasice, slaninu, jaja ispekao i poslužio svojim stalnim gostima. To je bio posljednji dan kada se moglo veseliti, sutradan sa Čistom srijedom počela je korizma – priča nam predsjednik Hrvatske samouprave Stipan Krekić, jedan od organizatora. Na toj tradiciji izraslo je Muško prelo, koje je

potkraj osamdesetih, početkom devedesetih godina obnovljeno. «Počeli smo i mi tako da smo po kućama sakupljali divenice, slaninu jaja, a zatim smo mi to malo ponovili tako da se okupljamo i skuvamo jilo koje se za svaki blagdan kuvalo, a to je ovčji paprikaš. Tako je već godinama, a na Muško prelo dođu ne samo Bunjevci već i svi oni simpatizeri koji vole našu glazbu, našu kulturu. Stoga se udovoljava svim gostima, pa se uz bunjevačkohrvatske melodije sviraju i mađarske, pa i njemačke. U organizaciji sudjeluju članovi Hrvatske manjinske samouprave, nas dvojica muških, jer žene ne mogu sudjelovati, ali u organizaciji sudjeluju ravnatelj doma, muški članovi omladinske plesne skupine, bili oni Bunjevci, Mađari ili Nijemci. Svi zajedno se zabavljamo. Zbog kratkoće pokladnog razdoblja nismo mogli izbjeći da ove godine budemo u korizmi» dodaje Stipan Krekić napomenuvši s ponosom kako svim domaćim bunjevačkohrvatskim zabavama umnogome doprinose članovi tamburaškog sastava «Bačka», koji su uvijek na raspolaganju.

Da će ova tradicija imati budućnost, pokazali su sudionici mlađih naraštaja koji se polako, ali sigurno uključuju u priređivanje Muškog prela.

Stipan Balatinac

GORNJI ČETAR – Kulturno-umjetničko društvo Četarci za uspješnom prezentacijom najnovije koreografije „Četarski fašnjak“, u marcijušu se začme vježbati novu koreografiju Bunjevački ples, pod dirigiranjem Štefana Kolosara. Posredovanjem sisačkoga novinara Željka Maljevca, Četarci su dospili u kontakt sa sisačkom folklornom družinom i već su se dogovorili nadležni za suradnju, kako i za prvi susret. Naime, Četarci su pozvani 21. junija na „Lipanski folklorni susret“ u Sisak, pri kom sudjeluju KUD-i iz cijele Hrvatske, kot i iz dijaspore. Grad Sisak je pokrovitelj njevoga boravka, a kako se običuje, Četarcem će domaćini u okviru trodnevnoga gostovanja sastaviti zanimljivi program. Prlje toga će sisačka delegacija vjerojatno doći u posjet Gornjemu Četaru, a kako se očekuje, to bi moglo biti u misecu majušu.

ZAGREB – Ove će godine u glavnom gradu Hrvatske biti organizirani Dani mađarske kulture i Mađarska književna večer na kojoj će gostovati Imre Kertész, dobitnik Nobelove nagrade za književnost, dogovoreno je na nedavnom susretu veleposlanika Republike Mađarske u Republici Hrvatskoj Pétera Györkösa i zagrebačkoga gradonačelnika Milana Bandića. Na susretu, organiziranom na poticaj veleposlanika Györkösa, bilo je riječi o podizanju suradnje Zagreba i Budimpešte na još višu razinu, pa je tako za 2008. dogovorena organizacija Dana mađarske kulture i Mađarske književne večeri na kojoj će gostovati nobelovac Kertész. Veleposlanik Györkös izvijestio je gradonačelnika Bandića i o skorašnjem dovršetku autoceste Budimpešta–Zagreb, te izrazio podršku Mađarske u nastojanjima Republike Hrvatske da postane članicom NATO-saveza i Europske unije.

ZAGREB, KOLJNOF – «Stari rodovi Ogulinsko-modruške udoline» naslov je knjige Hrvoja Salopeka čije će predstavljanje biti u petak, 7. ožujka, u koljnofskom Restoranu Levanda. O knjizi će govoriti sam autor te Željko Holjevac, poznavatelj povijesti i života Hrvata u Gradišću. Knjiga od 336 stranica s ilustracijama i fotografijama tiskana je 1999. godine u Zagrebu.

BUDIMPEŠTA – Uprava HOŠIG-a 29. veljače i 3. ožujka održava prijamne razgovore za učenike koji svoje školovanje žele nastaviti u toj ustanovi. Kako nas je obavijestila ravnateljica ustanove Marija Petrič, dosada se dvadesetak učenika prijavilo u nulti i prvi razred naše budimpeštanske gimnazije.

BUDIMPEŠTA – HOŠIG-ovi učenici u srijedu, 27. veljače, svečanim programom proslavili su Međunarodni dan kazališta, a učenici 3. i 4. razreda osnovne škole u pratnji četiriju nastavnika i odgajatelja otputovali su ovih dana u Novi Vinodolski na Školu u prirodi. Boravak učenika na Jadranu ostvaruje se uz potporu prijateljske škole Ante Kovačića iz grada Zagreba.

BUDIMPEŠTA – Učenički dom i nastavnički kolektiv HOŠIG-a prije Uskrsa, od 19. do 22. ožujka, primit će svoje prijatelje iz Zagreba i Dubrovnika. Bit će to tradicionalan susret učenika i djelatnika ženskih učeničkih domova iz spomenuta dva grada sa svojim budimpeštanskim prijateljima.

Pečuh

Predaja maturalnih vrpce u Gimnaziji Miroslava Krleže

Dana 15. veljače bilo je svečano u hrvatskoj školi Miroslava Krleže u Pečuhu. Glavni slavljenici dana bili su učenici 12. razreda Hrvatske gimnazije sa svojim razrednikom Ákosom Kollárom te njihove mlađe kolege, učenici 11. razreda koji su im pripremili prekrasan svečani program uza svečanost predaje maturalnih vrpce.

Kao moto predaje vrpce maturanti su uzeli izreku F. De Rojasa «Kad se jedna vrata zatvore, sreća obično otvara druga». Možemo li išta ljepše poželjeti mladim ljudima koji se nalaze na pragu zrelosti i na početku puta, kako volimo reći, u veliki život. Šoma Anišić, Zsófia Apró, Arnold Barić, Júlián Bede, Alexandra Busz, Csaba Czibolya, Ildikó Elő, Doris Gergić, Andrea Herold, David Horvat, Nikolett Lőrincz, Nóra Marusa, Matija Mandić, Kristóf Nagy, Angéla Németh, Darko Obradović, Marko Šafar, László Sindler, Dániel Soltész, Ádám Szabó, Anita Sajčan, Georgina Varga, Tibor Varga i Silvia Vékony imena su pečuških maturanata. Program 11. razreda odlikovali su songovi na engleskom jeziku, dueti i recitacije na hrvatskome te prigodni plesni program kroz koji se očitovala mladost naraštaja gimnazijalaca iz 2008. godine. Svečanosti su nazočili brojni uzvanici, među njima predsjednik HDS-a Mišo Hepp, konzul gerant Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš Pečkaj, ravnateljica budimpeštanskog HOŠIG-a Marija Petrič i mnogi drugi. Roditelji, prijatelji sa suzama u očima, profesori... Svi su maturanti poimenično dobili poklon-knjigu kao znak sjećanja na predaju maturalnih vrpce, dar Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, posredstvom Školske knjige iz Zagreba koja iz godine u godinu Konzulatu izlazi ususret. Najsvečaniji trenutak dana. Prišivanje maturalnih vrpce na svratke odijela i bluza. Trenutak za pamće-

nje koji se ne može ispričati, treba ga doživjeti. Uzvišeni trenutak u životu svakog maturanta. Svečani ravnateljev govor. Ravnatelj škole Gábor Győrvári između ostaloga naglasio je: preuzimate maturalne vrpce, ističete svoju pripadnost Gimnaziji, a vjerujemo i zajednici. Postavljate se kao primjeri mladim naraštajima. Simbolika se nastavlja i plesom maturanata koji je ove godine klasičan i dokazuje da uza zabavnu glazbu skladom zvuka i pokreta klasičnoga plesa

također dokazujete svoju zrelost i otvorenost prema izazovima odrasloga svijeta. Maturalne vrpce simboliziraju ponos zbog prijednog puta i savladanih prepreka, primjer mladim generacijama i obvezu, nosite ih ponosno, pružajući uzor i opravdano povjerenje koje ste dobili od roditelja i profesora. Tim riječima ravnatelj Gábor Győrvári pozdravio je i uputio na put dvadeset i prvu generaciju maturanata pečuške Hrvatske gimnazije.

Nakon svečanoga programa u auli škole, navečer je slijedio bal koji su za «svoje maturante» organizirali učenici 11. razreda, na čelu sa svojom razrednicom Janjom Živković-Mandić. Bal je održan u Restoranu Laterum, za glazbu se pobrinuo Orkestar Badel, a kako čujemo, bilo je to nezaboravna maturalna plesna večer. *Branka Pavić-Blažetin*

Hrvatskoglagoljska početnica iz 1527.

Faksimilni pretisak, predstavljen u siječnja u Zagrebu, Prve hrvatskoglagoljske početnice iz 1527. s transliteracijom i pogovorom akademika Josipa Bratulića važna je knjiga u hrvatskoj povijesti. Naime, ta početnica najstarija je hrvatska početnica uopće, a najnovije izdanje jedno je od desetak poznatih. Jezik „Početnice” je staroslavenski hrvatske redakcije, osim molitava koje su na pučkom, čakavskom jeziku, a još se ne može pouzdano reći tko je priredio to izdanje objavljeno u Veneciji 1527. u radionici Andrije Toressania. Pretisak su primile sve osnovne i srednje škole te fakulteti u Hrvatskoj, te

brojne druge hrvatske ustanove. Akademik Bratulić je ustvrdio da su Hrvati jedini europski narod čija je pisana kultura tropisnena (latinica, glagoljica, ćirilica), trojezična (latinski, staroslavenski, hrvatski), a baštinci smo još mnogih „trojstava”, pa tako primjerice imamo tri dijalekta: štokavski, kajkavski i čakavski, te tri govora: ijekavski, ekavski i ikavski. Na svijetu nema ljepšega pisma od glagoljice, smatra Bratulić, koju je u 9. stoljeću stvorio Sv. Konstantin Ćiril prije svoga puta među Slavene, te se stoga trebamo upoznavati i što bolje poznavati taj znak hrvatske prepoznatljivosti.

Danas je fašnik...

Veljača je vrijeme karnevala, poklada, pa su i djeca pečušškoga Hrvatskog vrtića zanosno čekala 13. veljače, srijedu, i sljedeći dan, kako bi se obukla u najrazličitije maske i odijela te se zajedno sa svojim odgajateljicama i svim osobljem vrtića veselila na dvodnevnome maskenbalu. Pripreme su počele već prije, ukrašavao se cijeli vrtić, rezbarile maske... Maskenbal je počeo u ranim jutarnjim satima. Djeca su u maskama i došla u vrtić, bilo je među njima leptira, princeza, pepeljuga, gusara, trbušnih plesačica... Pjevalo se i plesalo cijeli dan. Pa i drugi dan održavanja maskenbala, jer kod nas maskenbal uvijek traje dva dana. I roditelji su mnogo pomogli. Oni su donijeli puno kolača i sokova, pa se jelo i pilo, veselilo bez prestanka. U našem vrtiću djeca se ne natječu za najbolju masku i ne nagrađuje se najbolja maska. Mi smo za djecu organizirali natjecanje naslova «Tko što zna?». Djeca su u mikrofon otpjevala svoju

omiljenu pjesmu ili su recitirala. Za svoj «nastup» svako je dijete dobilo poklončić, što su djeca odnijela kućama. Tijekom dana naše tri grupe «Leptiri», «Bubamare» i «Tulipani» išli su u posjet jedni drugima. Da se međusobno predstave i da kušaju kolače u drugim grupama. Djeca iz grupe «Leptiri» su uz pjesmu i zvuke činela posjetila i kuhinju predstavivši se tako tetama, kuharicama koje su za njih tih dana pekla slatke krafne pokladnice. Na veliku radost mališana, i tete su se obukle u maske i različita odijela pa su tako plesale s djecom, što je djeci bilo neobično te jako smiješno i veselo. Veselje je trajalo do četvrtka, a popodne drugoga dana maskenbala djeca su već počela maštati o sljedećemu maskenbalu i razmišljati tko će se u što umaskirati. Nadamo se da će i dogodine biti tako veselo kod nas kao što je to bilo i ove godine.

Janja Šimo-Bošnjak

Maskenbal u garskom vrtiću

Na Valentinovo, 14. veljače, održan je tradicionalni maskenbal u garskom vrtiću. Na slici, koju nam je poslala Smilja Zegnal-

Faragó, vidimo da su se uz mališane hrvatske skupine i njihove odgojiteljice domišljato maskirale.

S. B.

MALA
STRANICA
Fašnik...

Izradila: Dijana Kovачić
iz Ficehaza

Čikerija

O molbi za državnu potporu i o planovima

Kako je čikerijska Hrvatska manjinska samouprava predala molbu za državnu potporu koja će se dodijeliti za obavljanje javnih zadaća manjinskih samouprava, upitali smo Miloša Pijukovića.

„Bilo je malo vremena da se izradi molba, jer smo morali pregledati sve naše aktivnosti i odluke koje smo donijeli, sve ono što smo radili u proteklom razdoblju”, ističe predsjednik Hrvatske samouprave. Kako nam reče Miloš Pijuković, riječ je o programima koje je organizirala ili podupirala Hrvatska samouprava, te o podupiranju mjesnih udruga i ustanova. „Takvi su uz ostalo, tabor hrvatskoga jezika i kulture koji smo lani organizirali treći put zaredom, zatim Bunjevačko prelo, podupiranja mjesnih programa i civilnih udruga. Sve smo to sastavili, a sad očekujemo potporu. Da smo prije znali za to, možda bi se drugačije pripremili. Ovako je došlo naglo. Ipak, mislim da smo se potrudili, vidi se da smo radili, a to je najvažnije. Problem je što nismo mogli oko jezika dati ništa, jer se kod nas samo njemački uči, a hrvatski je brisan iz nastave. Mi nismo protiv njemačkoga, ali mislimo da bi se hrvatski trebao učiti, ako ne drukčije, kao strani jezik. Na tome pak treba mnogo raditi, zajedno.”

KOLJNOF – Ravnatelj osnovne škole u Vukovini, Krešimir Matašin, u društvu s još devet direktorov iz okolišnih naselja je pohodio Gradišće 27. februara, srijedu. S osnovnom školom u Buševcu (ka pripada dotičnoj centralnoj školi) koljnofska Dvojezična škola „Mihovil Naković” jur već od deset ljet njeguje prijateljsku vezu, a Krešimir Matašin je stalni gost i na drugi priredba. Ovput je na njegovom programu bilo upoznavanje školskoga sistema u Ugarskoj, o tom je govorila koljnofska direktorica škole Agica Sárközi, a na istu temu je referirao brojnomu slušateljstvu Krešimir Matašin iz Hrvatske. Otpodne je goste čekao još posjet Šopronu ter Željeznom.

ČEPREG – Zbirka pjesam „Plajgorski zvoni” je predstavljena gradišćansko-hrvatskoj publici prvi put na području Ugarske u spomenutom gradu 25. februara, pondiljak, početo od 18 uri u čepreškom kulturnom domu, u organizaciji mjesne Hrvatske manjinske samouprave. S autorom, farnikom Antonom Slavićem su se mogli i peršonski najti zainteresirani kot i s akademikom dr. Nikolom Benčićem, rodod iz Narde, ki je promovirao ovo najnovije izdanje u seriji „Gradišćansko-hrvatske biblioteke” Hrvatskoga štamparskoga društva u Austriji.

Po 15 ljet ponovo fašenski pir u Hrvatskom Židanu

Rožica Rumena i Klinčac Gusti su prisegli pred mnoštvom veseljakov

Zadnji put su imali u Hrvatskom Židanu organiziranu fašensku povorku 1993. ljeta, a kad nečega dugo nij, tim vekše je pripravlanje, znatiželja, a i čekanje znamenitoga zgoditka. U projudči tajedni Židanci su mogli dostati pozivnicu na šalno veselje s ovimi redicami: „*Za fašinjak udrila je sada zadnja ura, danas budmo veseli, kričimo po svem selu. To je 2. februara, subotu podnevu u jednoj kod kulturnoga doma. Gosti prelipi zibrani su u vašoj zajednici pozvani „NA PIR”. Maškeradna povorka nas pelja do crikveni štig. Kade čedu vječnu vjernost obećati Rožica Rumena i Klinčac Gusti*”. Suprot godinastoga vrimenta, kako nam je Petar Horvat, jedan od glavnih organizatorov, rekao, već od sedamdesetimi su se oblikli u maškare, i svi su gotovi bili svadbovati, pirovati na židanski ulica. Ciganice su prosjačile i gatale, prostitutke su lakocjenije nukale svoje miline, ognjogasci su zgrabili šetajuće žene, a geše i samuraji su se dovezli iz daleke Azije. Miništranti su bojsek pobrali dovoljno pinez na operaciju oči od stanovnikov i vozačev. Najstariji pozvani gost, koji već nije marširao, nek bolje rečeno plantavio za ophodom, bila je 89-ljetna teta Palonka Palkinova ka, naravno, nije htela vanostati od mulatovanja. Šereg se je skupaspravio pred kulturnim domom da bi na licu mjesta isprosilu zaručnicu, a po gustoj godini se je potom ganula povorka na židanski ulica, invitirajući cijelo selo na pir. U svakoj ulici je svečano mnoštvo dočekano sa žganom, vinom, grofljini, kolači, sve u svemu s domaćimi specijaliteti. Međ svati su bili mališani iz čuvarnice, školari i svi ljudi koji su i drugačije aktivni u seoskom kulturnom žitku, tako ognjogasci, jačkari Peruške Marije, tančoši, svirači Židanskih žic kot i Mlada generacija, ali to je svagdir tako kad se

U svakoj ulici su svati dočekani s domaćimi specijaliteti

ovakovo nešto zgoda. Pred crikvom su pak mladohižniki prisegli na vjekovječnu vjernost i ljubav. Dokle su svati skroz prošli u selu, na veseljake se je naglo srušila škurina. Kako se kaže, diozimatelji su se tako dobro ćutili „na seoskom piru” da kljetu sigurno slijedi repriza. Uvečer je bio održan još tradicionalni hrvatski bal, na kom je svirala Mlada generacija.

-Tiho-

Foto: Helga Meršič i Petar Horvat

Najmladji maškaranti

Racko prelo

Okupljanje, njegovanje tradicija i prijateljska suradnja

Učenici viših razreda

Okupljenima se obratila Vesna Njikoš Pečkaj, konzul gerant Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu

U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave, u subotu, 9. veljače, u Baćinu je priređeno već tradicionalno Racko prelo, koje svake godine okuplja ne samo Hrvate iz mjesta nego i iz okolnih naselja, posebno Kalače, Dušnoka, ali i drugih bačvanskih naselja. Okupljene je goste u ime organizatora srdačnim riječima dobrodošlice pozdravio predsjednik hrvatske samouprave Franjo Anišić, među njima posebno uzvanike, konzul gerant Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesnu Njikoš Pečkaj, predsjednicu bačvanskog ogranka SHM-a Angelu Šokac-Marković, te goste iz prijateljskog naselja Baćine (Općina Ploče) na čelu s predsjednikom Mjesne zajednice Nikolom Marinovićem, te Attilu Várfalvia, predstavnika Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine, koja je i materijalno podupirala ovu priredbu, poželjevši svima dobru zabavu.

Okupljene je na domaćem hrvatskom pozdravila i načelnica sela Ilona Žebić, a prigodnim riječima obratila se i Vesna Njikoš Pečkaj, koja je pozdravila suradnju prijateljskih naselja, naglasivši da je baćinska hrvatska zajednica most suradnje čiji je glavni cilj povezivanje s matičnom domovinom, očuvanje i njegovanje hrvatskih običaja i jezika. Nikola Marinović izrazio je zadovolj-

stvo suradnjom, kojom se želi pružiti pomoć maloj hrvatskoj zajednici u Baćinu, u Mađarskoj, a tom su prigodom razmijenjeni i darovi. Napomenimo da je opet došlo domalo trideset gostiju iz Hrvatske, koji već nekoliko godina redovito dolaze u Mađarsku k svojim prijateljima.

Da se očuvanju kulture, običaja i jezika pridaje veliko značenje, pokazao je prigodni kulturni program kojim je otvoreno ovogodišnje prelo. Prvi put pod vodstvom nove učiteljice hrvatskoga jezika Marije Prodan, koja predaje hrvatski i u Kalači, recitacijama, pjesmom i dječjim igrokazom predstavili su se učenici nižih i viših razreda. Doista ohrabruje da je naglasak bio na materinskoj riječi, koja je najvažnija u očuvanju samobitnosti. Kao i svake godine, oduševio je i nastup omladinskog KUD-a «Vodenica» koji njeguje mjesnu racku i hrvatsku plesnu tradiciju naših regija u Mađarskoj i raznih krajeva Hrvatske, a Pjevački zbor «Ružmarin» pokazao je kako se još uvijek njeguje pjevana tradicija baćinskih Hrvata.

Usljedio je ples i pučka veselica, a za dobro raspoloženje i ovaj put pobrinuo se TS «Racke žice» iz Dušnoka, pa je zabava potrajala do jutra.

S. B.

ZAPREŠIĆ – Pučko otvoreno učilište Zaprešić (Trg žrtava fašizma 11) 7. marcijsuša, petak, organizira događaj „Večer Gradišćanskih Hrvatov iz Ugarske – poezija, slikarstvo, glazba“. Timea Horvat će štati iz vlašćih pjesam, otvara se izložba grafike Lajoša Brigovića, a cijela priredba bude popraćena s tamburaškom glazbom sastava Kajkavci iz Umoka, koji u toj okolici ima dugoljetošnjega partnera, KUD Januševec iz Savskoga Marofa. Kudovci su suorganizatori priredbe, a sponzor općina Brdovec.

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave II. okruga i Katedre za slavističku filologiju Filozofskoga fakulteta „Loránd Eötvös” u Budimpešti se 6. ožujka priređuje međunarodni znanstveni skup Hrvatski kupido. Skup će se održati u knjižnici spomenute, s početkom u 10 sati, a nazočit će mu dvadesetak predavača iz Hrvatske i Mađarske. Najnovija izdanja Katedre predstaviti će se istoga dana u HOŠIG-u, s početkom u 18 sati.

Zahvala Petrovišćanom iz Baške

Lani u oktobru je prvi put gostovala u Petrovom Selu seniorska nogometna grupa iz Baške, pod peljanjem našega staroga poznanika Boruta Mohara. Ove dane smo dobili pismo od njega s dragimi riči, a u dodatku je poslao list vlašće općine „*Naša Baška*”, u kom se detaljno piše i o petrovskom boravku. Borut Mohar je imao još jednu prošnju, nek se objavi sljedeća *Zahvala* u Hrvatskom glasniku. Jako rado ispunimo njegovu želju.

Nogomet – most suradnje dvaju mjesta

Seniorski nogometaši NK Vihor iz Baške, lani na petrovskom igrališću

Kada smo odlučili da ponovno aktiviramo Nogometni klub „Vihor“, bili smo najviše motivirani da zainteresiramo velik broj mladih ljudi na druženje, aktivno uključenje u rad društva i kroza sve to promoviramo Bašku, kako kod nas, tako i u inozemstvu. Stoga nas je vaš poziv na prijateljsko odmjeravanje snaga dodatno zainteresirao. Ujedno se koristimo prilikom kako bismo vam zahvalili na domaćinskom dočeku, fairplay igri, lijepim zvucima naše hrvatske pjesme koja još uvijek odzvanja u našim ušima, vašem velečasnom na toplim riječima dobrodošlice na misi, te cijelom selu koje kao da je ta dva dana živjelo s nama. Zahvaljujemo i svim našim domaćinima, kod kojih smo noćili, što nas je dodatno zbližilo. Ujedno se nadamo da će se naše druženje nastaviti.

Do skorog viđenja
U ime Uprave NK „Vihor” Borut Mohar

BUDIMPEŠTA – Koncert folklornih napjeva u izvedbi KUD-a Pušća održat će se 2. ožujka u 17 sati, nakon mise na hrvatskom jeziku u crkvi Svetoga Mihovila u Budimpešti. KUD Pušća broji 42 člana, koji će ovom prilikom nositi narodne nošnje iz svih područja Republike Hrvatske. Kako je vrijeme korizme, članovi KUD-a Pušća otpjevati će stare hrvatske korizmene napjeve s baranjskog i kajkavskog područja Hrvatske.

BIO TECH E. SZ. KFT

1163 Budapest Sasvár u. 35.

Natječaj
za osobe menadžere prodaje
u cijeloj MAĐARSKOJ

NUDIMO:

- Stalni radni odnos
- Fiksna plaća + bonus
- Zarada od 250 000 Ft-i

Uvjeti:

- Menadžersko iskustvo u prodaji životnih, stambenih osiguranja, ili proizvoda namijenjenih zdravlju,
- ili iskustvo u tvrtkama direktne i klasične prodaje,
- ili iskustvo u vođenju vlastitog obrta ili tvrtke, ili menadžersko iskustvo u drugim tvrtkama
- posjedovanje automobila, i vozačke dozvole B kategorije

Želite se školovati na menadžerskim školama?

Želite :

- postati dio tima – partnera?
- zaraditi zimovanje i ljetovanje kao nagradu?
- voziti bonus automobil kao član tima – partnera?
- biti dijelom uspješne tvrtke?

Informacije i dogovor za intervju sa direktorom tvrtke na telefonskom broju:

06-20-260-4410

**TRAŽIMO I PREVODITELJE
SA HRVATSKOGA JEZIKA
NA MAĐARSKI I OBRNUTO**

**Prijave i životopis poslati na e-mail
adresu: biotech.hungary2@gelkanet.hu**

Lovački bal u Starinu

U Starinu je 23. veljače održan drugi po redu lovački bal. Bilo je nazočno 80-ak lovaca, uzvanika i gostiju, koje je pozdravio predsjednik zajednice Tibor Halász. Nakon uvodne riječi glumci Pečuškoga narodnog kazališta, Palma Unger i N. Szabó Sándor, izveli su svoj polusatni prigodni program, a nazočne je do sitnih sati zabavljao izvrstan starinski sastav Remix.

„Zemljoposjednička zajednica Starin i okolica“ utemeljena je 2006. g. radi organiziranja i ostvarivanja lovnoga prava na 3500 ha zemljišta u Starinu, Ivanidbi, Dravlancima i Križevcima – rekao je predsjednik organizacije, koga smo u stanci događanja zamolili za razgovor.

– Članovi mogu biti ponajprije oni koji posjeduju 30 ha zemlje, ali i manji posjednici imaju mogućnost za ulazak. Trenutno ima 12 članova. Sretni smo što smo mogli uzeti stvari u svoje ruke. Dok je staro lovačko društvo sa središtem u Foku financijski propalo, i zbog toga je i prestalo s radom, ovo novo, organizirano u Starinu, dobro posluje: u 2007. godini postignuti su izvanredni financijski rezultati.

Ima li Starin i drugih koristi od „domaćega“ lovnog društva, naravno, osim pouzdanog reguliranja pitanja štete od divljači?

– Ja bih rekao da dajemo dosta veliki poticaj razvitku turizma u okolici. Dolazi nam sve više inozemnih lovaca, iz Hrvatske, Njemačke, Slovačke. Oni katkad dođu i s obitelji, a svaki put kada odu, raznose dobar glas o bogatstvu naših lovišta i o ljepoti Podravine.

t. k.

